

Material pomocniczy dot. powoływania obwodowych komisji wyborczych

Tryb powoływania komisji reguluje:

- Dział II Organy wyborcze Rozdział 7 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy
- uchwała Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 11 kwietnia 2011 w sprawie powoływania obwodowych komisji wyborczych w obwodach głosowania utworzonych w kraju (...) M.P Nr 30 Poz. 345 ze zmianami z dnia 9 lutego 2015 r. (M.P z 2015 r. Poz. 223) oraz 3 września 2015 r.

1. Zgłaszanie kandydatów na członków obwodowych komisji wyborczych

Termin na zgłoszenie kandydatów upływa **2 października 2015 r.** (piątek) wraz z końcem pracy urzędów miast i gmin. (art. 182 § 5 Kodeksu wyborczego)

Zgłoszenia dokonuje pełnomocnik wyborczy (lub osoba przez niego upoważniona) komitetu wyborczego w gminach i miastach z obszaru okręgu, w którym zarejestrowana została przez niego lista kandydatów na posłów lub kandydat na senatora.

Zgłosić można **tylko po jednym kandydacie do każdej obwodowej komisji wyborczej.**

Każdy z kandydatów może być zgłoszony **tylko do jednej**, wskazanej w zgłoszeniu, komisji.

Osoba upoważniona przez pełnomocnika wyborczego do zgłaszania kandydatów na członków obwodowych komisji wyborczych może zgłosić również siebie jako kandydata na członka komisji (stanowisko zajęte przez Państwową Komisję Wyborczą w piśmie ZPOW-603-192/15).

Zgłoszenia dokonuje się na druku stanowiącym załącznik do uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 11 kwietnia 2011 r. w sprawie powoływania obwodowych komisji (...) M.P Nr 30 poz. 345 ze zmianami).

Zgłoszenie dokonane na formularzu innym niż wzór z w/w uchwały należy uznać za prawidłowe jeżeli zawiera wszystkie elementy określone we wzorze. (stanowisko zajęte przez Państwową Komisję Wyborczą w piśmie ZPOW-603-199/15).

Zgłoszenie podpisuje pełnomocnik wyborczy.

Przed upływem terminu zgłaszania kandydatów pełnomocnik wyborczy może pisemni wycofać zgłoszonego kandydata na członka komisji i zgłosić nowego kandydata

Osoba dokonująca zgłoszenia z upoważnienia pełnomocnika wyborczego komitetu wyborczego dołącza do zgłoszenia to upoważnienie lub jego kopię. Kopię uwierzytelnia pracownik urzędu gminy, po okazaniu mu oryginału upoważnienia. (nie może to być skan, fax, ksero)

Kandydatem do obwodowej komisji wyborczej, zgodnie z art. 182 § 4 i § 6 Kodeksu wyborczego, może być osoba :

- **ujęta w stałym rejestrze wyborców gminy** (korzystająca z pełni praw wyborczych)
- która **wyraziła zgodę na zgłoszenie** do składu obwodowej komisji wyborczej.

Kandydat na członka komisji podpisuje zgodę na powołanie go w skład wskazanej komisji.

Wójt, burmistrz, prezydent miasta:

- przyjmuje zgłoszenia kandydatów na członków komisji,
- rozpatruje tylko zgłoszenia tych kandydatów na członków komisji, którzy mają prawo wybierania w wyborach do Sejmu RP i Senatu RP,
- sporządza, odrębnie dla każdego obwodu głosowania, wykaz zgłoszonych kandydatów na członków komisji. Wykaz zawiera numer obwodu i adres siedziby oraz dane prawidłowo zgłoszonych kandydatów na członków komisji. W wykazie ująć należy również osoby wskazane do komisji przez wójta.

2. Powołanie obwodowych komisji wyborczych

Termin powołania obwodowych komisji upływa **5 października 2015 r.** – termin przedłużony (poniedziałek).

Obwodową komisję wyborczą w wyborach do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej powołuje spośród wyborców wójt (burmistrz, prezydent miasta).

Trzeba zwrócić uwagę na krótki okres czasu pomiędzy końcem terminu na dokonanie zgłoszenia kandydatów do komisji a terminem na jej powołanie, w tym na obowiązek podania do wiadomości publicznej (w urzędzie miasta/gminy oraz w BIP-ie) informacji o dacie i godzinie przeprowadzenia losowania do składu komisji (co najmniej 2 dni przed przeprowadzeniem losowania).

Zgodnie ze zmianą art. 182 Kodeksu wyborczego (zmiana § 2 oraz dodanie § 2a - nowelizacja opublikowana w Dz. U pod poz. 1043) w skład obwodowych komisji wyborczych powołuje się:

- w obwodach głosowania do 2000 mieszkańców - **od 6 do 8 osób** zgłoszonych przez pełnomocników, bądź osoby przez nich upoważnione, uprawnionych komitetów wyborczych **oraz 1 osobę** wskazaną przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta spośród pracowników samorządowych gminy lub gminnych jednostek organizacyjnych (w sumie od 7 do 9 członków);
- w obwodach głosowania od 2001 do 3000 mieszkańców - **od 8 do 10 osób** zgłoszonych przez pełnomocników, bądź osoby przez nich upoważnione, uprawnionych komitetów wyborczych **oraz 1 osobę** wskazaną przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta spośród pracowników samorządowych gminy lub gminnych jednostek organizacyjnych (w sumie od 9 do 11 członków);

Liczbę mieszkańców danego obwodu głosowania ustala się w oparciu o dane z ostatniego kwartalnego meldunku o liczbie wyborców ujętych w rejestrze danej gminy tj. meldunku na dzień 30 czerwca 2015 r.

- w obwodach głosowania utworzonych w zakładach opieki zdrowotnej, domach pomocy społecznej, zakładach karnych, aresztach śledczych i oddziałach zewnętrznych takich zakładów i aresztów oraz domach studenckich lub zespołach domów studenckich - **od 4 do 6 osób** – zgłoszonych przez uprawnione komitety wyborcze **oraz 1 osobę** wskazaną przez wójta, burmistrza, prezydenta Miasta spośród pracowników jednostki, w której utworzony został obwód (w sumie od 5 do 7 członków).

Uwaga! Osoba wskazana przez wójta nie musi być ujęta w stałym rejestrze wyborców gminy, w której wskazana została do składu komisji, ale musi korzystać z pełni praw wyborczych.

W przypadku zgłoszenia do składu obwodowej komisji wyborczej liczby kandydatów przekraczającej dopuszczalny skład komisji, członków komisji wyłania się w drodze publicznego losowania przeprowadzonego przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

Losowanie przeprowadza się na zasadach wskazanych w §8 uchwały PKW.

Jeżeli natomiast liczba zgłoszonych kandydatów jest mniejsza od dopuszczalnego minimalnego składu liczbowego komisji, uzupełnienia jej składu dokonuje wójt (burmistrz, prezydent miasta) spośród osób ujętych w stałym rejestrze wyborców tej gminy.

Osobami tymi nie mogą być pracownicy samorządowi gminy lub gminnych jednostek organizacyjnych, a w przypadku komisji w obwodach odrębnych pracownicy jednostki, w której utworzono obwód głosowania (chyba, że żaden wyborca nie zgodził się na udział w pracach komisji).

Składy komisji wójt podaje niezwłocznie do publicznej wiadomości przez wywieszenie wykazu w swojej siedzibie i umieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej. Składy poszczególnych komisji są wywieszane również w ich siedzibach.

Informacja o składzie komisji powinna zawierać jej numer, adres siedziby oraz imiona, nazwiska i miejsca zamieszkania (miejscowości) osób powołanych w jej skład, a także wskazanie podmiotu, który zgłosił kandydata. (wystarczającym będzie podanie do wiadomości publicznej zarządzenia w sprawie powołania wraz z załącznikiem zgodnym ze wzorem przekazanym przez Delegaturę)

3. Zmiany w składach obwodowych komisji wyborczych

W przypadku wygaśnięcia członkostwa w należy zwrócić uwagę na procedurę dokonywania zmian w składach obwodowych komisji wyborczych.

Zgodnie z **art. 184 §1 Kodeksu wyborczego** wójt, burmistrz, prezydent miasta stwierdza wygaśnięcie członkostwa w przypadku:

- zrzeczenia się członkostwa,
- podpisania zgody na kandydowanie,
- objęcia funkcji pełnomocnika wyborczego lub finansowego,
- objęcia funkcji męża zaufania,
- śmierci członka komisji,
- utraty prawa wybierania,
- niespełnienia wymogu dot. ujęcia w stałym rejestrze wyborców danej gminy (*nie dotyczy osób wskazanych przez wójta*),
- odwołania (w przypadku niewykonywania lub nienależytego wykonywania obowiązków przez członka komisji - art. 184 §2 Kodeksu wyborczego),
- wyrażenia zgody na kandydowanie w wyborach przez osobę będącą w stosunku do członka komisji małżonkiem, wstępnym, zstępnym, rodzeństwem, małżonkiem zstępnego lub przysposobionego albo pozostającą z nim w stosunku przysposobienia.

Wstępnymi są dla osoby fizycznej, te osoby od których się wywodzi – jego rodzice, dziadkowie , pradiadkowie.

Zstępnymi są potomkowie danej osoby fizycznej (dzieci, wnuki, prawnuki).

W związku z tym zapisem kandydatów na członków komisji należałoby weryfikować także pod względem pokrewieństwa i powinowactwa z kandydatami zarejestrowanymi na terenie okręgu w granicach którego mieści się Państwa gmina.

Wójt, burmistrz, prezydent miasta stwierdza wygaśnięcie członkostwa w formie zarządzenia, niezwłocznie po wystąpieniu przesłanki określonej w art. 184 Kodeksu wyborczego a następnie zawiadamia o tym właściwych pełnomocników wyborczych.

Uzupełnienia składu komisji dokonuje się **jedynie** w przypadku wygaśnięcia członkostwa powodującego zmniejszenie się jej składu poniżej minimalnego dopuszczalnego składu komisji. Wójt dokonuje uzupełnienia składu komisji **do**:

- 1) **9** osób w przypadku komisji w obwodach **od 2001 do 3000 mieszkańców**,
- 2) **7** osób w przypadku komisji w obwodach **do 2000 mieszkańców**,
- 3) **5** osób w przypadku komisji w obwodach **odrębnych**.

Jeżeli wygasło członkostwo w komisji członka zgłoszonego przez komitet wyborczy, a konieczne jest uzupełnienie składu:

- wójt **zawiadamia pełnomocnika wyborczego** tego komitetu o możliwości zgłoszenia nowego kandydata, w terminie **3 dni** od dnia otrzymania zawiadomienia. W razie niezgłoszenia kandydata w tym terminie wójt uzupełnia skład komisji spośród wyborców ujętych w stałym rejestrze wyborców danej gminy.
- jeśli wygaśnięcie członkostwa nastąpiło na **6 dni** przed dniem wyborów **lub później**, wójt **nie zawiadamia pełnomocnika wyborczego** o możliwości zgłoszenia nowego kandydata i uzupełnia skład komisji spośród wyborców ujętych w stałym rejestrze wyborców gminy.

Uwaga! Wyjątek stanowi sytuacja, w której wraz z zawiadomieniem o przyczynie powodującej wygaśnięcie mandatu wpłynęło zgłoszenie nowej kandydatury od pełnomocnika wyborczego.

Materiał sporządził na podstawie:

- 1) ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz.U. 2011 nr 21 poz. 112)¹⁾,
- 2) uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 11 kwietnia 2011 w sprawie powoływania obwodowych komisji wyborczych w obwodach głosowania utworzonych w kraju , w wyborach do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz do Parlamentu Europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej (M.P Nr 30 poz. 345) ze zmianami z dnia 9 lutego 2015 r. (M.P z 2015 r. poz. 223) oraz 3 września 2015 r.,
- 3) wyjaśnień Państwowej Komisji Wyborczej

*starszy radca Marcin Wawrzyniak
Delegatura Krajowego Biura Wyborczego w Gdańsku
wrzesień 2015 r.*

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 26, poz. 134, Nr 94, poz. 550, Nr 102, poz. 588, Nr 134, poz. 777, Nr 147, poz. 881, Nr 149, poz. 889, Nr 171, poz. 1016 i Nr 217, poz. 1281, z 2012 r. poz. 849, 951 i 1529, z 2014 r. poz. 179, 180 i 1072 oraz z 2015 r. poz. 1043, 1044 i 1045.